

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 marca 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Gierszon (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Barbara Skoczowska

SSN Andrzej Stępka

Protokolant Klaudia Binienda

w sprawie **P. L. , I. B. i A. P.**

skazanych z art. 278 § 1 k.k. i innych

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

w dniu 22 marca 2023 r. kasacji Prokuratora Generalnego

od wyroku Sądu Rejonowego Lublin-Zachód w Lublinie

z dnia 26 lipca 2022 r., IV K 233/22,

uchyla zaskarżony wyrok: wobec P. L. w całości, wobec I. B. w części dotyczącej rozstrzygnięć zawartych w pkt 3, 5 i 14 tiret drugie części dyspozytywnej, a wobec A. P. w części dotyczącej rozstrzygnięcia zawartego w pkt 15 części dyspozytywnej i przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania – w powyżej określonych zakresach wobec każdego ze skazanych - do Sądu Rejonowego Lublin-Zachód w Lublinie.

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Lublin-Zachód w Lublinie wyrokiem z dnia 26 lipca 2022 r., sygn. akt IV K 233/22 uznał za winnego:

I. B.:

1. w pkt I tego, że w okresie od maja 2021 r. daty dziennej nieustalonej do czerwca 2021 r. daty dziennej nieustalonej w L. przy ul [...], wspólnie i w porozumieniu z ustalonym sprawcą dokonał zaboru w celu przywłaszczenia młota G. , ceramicznego grzejnika elektrycznego, szlifierki kątovej F., szlifierki kątovej A., czajnika elektrycznego T., kabli rozrusznikowych i nagrzewnicy, czym spowodował straty w łącznej wysokości 1500 zł na szkodę S. K. , to jest czynu wyczerpującego dyspozycję art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k. i za to na podstawie art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 57b k.k. w zw. z art. 33 § 2 k.k. skazał go na karę 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności oraz grzywny w wymiarze 100 (stu) stawek dziennych po 20 (dwadzieścia) zł każda stawka;
2. w pkt II uznał za winnego tego, że w miesiącu październiku 2021 r. daty dziennej nieustalonej w L. przy ul. [...] dokonał włamania do domu, gdzie po uprzednim wyważeniu drzwi wejściowych, dostał się do jego wnętrza skąd zabrał w celu przywłaszczenia mikrofalówkę A. powodując straty w wysokości 300 zł na szkodę S. K. , to jest dokonania czynu wyczerpującego dyspozycję art. 279 § 1 k.k. i za to na podstawie art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 33 § 2 k.k. skazał go na karę 1 (jednego) roku pozbawienia wolności oraz grzywny w wymiarze 50 (pięćdziesięciu) stawek dziennych po 20 (dwadzieścia) zł każda stawka;
3. w pkt III uznał za winnego tego, że w miesiącu październiku 2021 r. daty dziennej nieustalonej w L. przy ul. [...], dokonał zaboru w celu przywłaszczenia wkrętarko-wiertarki A., czym spowodował stratę w kwocie 300 na szkodę S. K. , to jest dokonania czynu wyczerpującego dyspozycję art. 278 § 1 k.k. i za to na podstawie art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 33 § 2 k.k. skazał go na karę 4 (czterech) miesięcy pozbawienia wolności oraz grzywny w wymiarze 40 (czterdziestu) stawek dziennych po 20 (dwadzieścia) zł każda stawka;
4. ponadto uznał za winnego popełnienia czynu zarzucanego mu w pkt IV aktu oskarżenia wyczerpującego dyspozycję art. 245 k.k. i za to na podstawie art. 245 k.k. skazał go na karę 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności;
5. na podstawie art. 85 § 1 k.k. w zw. z art. 86 § 1 i 2 k.k. wymierzone wobec oskarżonego I. B. jednostkowe kary pozbawienia wolności i grzywny połączył

i wymierzył mu łączną karę 1 (jednego) roku i 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności oraz grzywnę 150 (stu pięćdziesięciu) stawek dziennych po 20 (dwadzieścia) zł każda stawka;

6. P. L.

w ramach czynu zarzucanego mu w pkt. V aktu oskarżenia tego, że:

7. - Va w okresie od maja 2021 r. daty dziennej nieustalonej do czerwca 2021 r. daty dziennej nieustalonej w L. przy ul. [...], wspólnie i w porozumieniu z ustalonym sprawcą dokonał zaboru w celu przywłaszczenia młota G., ceramicznego grzejnika elektrycznego, szlifierki kątovej F., szlifierki kątovej A., czajnika elektrycznego T., kabli rozrusznikowych i nagrzewnicy, czym spowodował straty na szkodę S. K. w łącznej wysokości 1500 zł, to jest czynu wyczerpującego dyspozycję art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 12 § 1 k.k. i za to na podstawie art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 57b k.k. w zw. z art. 33 § 2 k.k. skazał go na karę 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności oraz grzywny w wymiarze 100 (stu) stawek dziennych po 20 (dwadzieścia) zł każda stawka;
8. - Vb w okresie od października 2021 r. daty dziennej nieustalonej do listopada 2021 r. daty dziennej nieustalonej w L. przy ul [...], działając wspólnie i w porozumieniu z ustalonym sprawcą dokonał zaboru w celu przywłaszczenia głośnika bezprzewodowego, czym spowodował straty w łącznej wysokości 70 zł na szkodę S. K. , to jest czynu wyczerpującego dyspozycję art. 119 § 1 k.w. i za to na podstawie art. 119 § 1 k.w. skazał go na karę grzywny w kwocie 300 (trzysta) zł;
9. ponadto uznał za winnego popełnienia zarzucanego mu w pkt VI aktu oskarżenia czynu, przy czym ustalił, iż czyn ten stanowi wypadek mniejszej wagi wyczerpujący dyspozycję art. 286 § 3 k.k. i za to na podstawie art. 286 § 3 k.k. w zw. z art. 33 § 2 k.k. skazał go na karę 3 (trzech) miesięcy pozbawienia oraz grzywny w wymiarze 50 (pięćdziesięciu) stawek dziennych po 20 (dwadzieścia) zł każda stawka;
10. na podstawie art. 85 § 1 k.k. w zw. z art. 86 § 1 i 2 k.k. wymierzone wobec oskarżonego P. L. za czyny z pkt. Va i VI jednostkowe kary pozbawienia wolności i grzywny połączył i wymierzył mu łączną karę 7 (siedmiu) miesięcy pozbawienia wolności oraz grzywny 120 (stu dwudziestu) stawek dziennych

grzywny po 20 (dwadzieścia) zł każda stawka;

11. na podstawie art. 69 § 1 i 2 k.k. w zw. z art. 70 § 1 k.k. wykonanie orzeczonej wobec P. L. łącznej kary pozbawienia wolności warunkowo zawiesił na okres 2 (dwóch) lat tytułem próby;
1. A. P. tego, że w okresie od października 2021 r. daty dziennej nieustalonej do listopada 2021 r. daty dziennej nieustalonej w L. przy ul. [...], działając wspólnie i w porozumieniu z ustalonym sprawcą dokonał zaboru w celu przywłaszczenia głośnika bezprzewodowego, czym spowodował straty w łącznej wysokości 70 zł na szkodę S. K. , to jest czynu wyczerpującego dyspozycję art. 119 § 1 k.w. i za to na podstawie art. 119 § 1 k.w. skazał go na karę grzywny w kwocie 300 (trzysta) zł;
2. na podstawie art. 63 § 1 i 5 k.k. na poczet orzeczonej wobec oskarżonego I. B. łącznej kary pozbawienia wolności zaliczył okres rzeczywistego pozbawienia wolności spowodowanego zatrzymaniem w dniach od 12 grudnia 2021 r. godz. 01:30 do dnia 13 grudnia 2021 r. godz. 19:07;
3. na podstawie art. 46 § 1 k.k. tytułem obowiązku naprawienia szkody zasądził:
4. od oskarżonych I. B. i P. L. na rzecz S. K. solidarnie kwotę 1020 (jeden tysiąc dwadzieścia) zł;
od oskarżonego I. B. na rzecz S. K. kwotę 300 (trzysta) zł;
od oskarżonego P. L. na A. Spółka Jawna, ul. [...], w W. kwotę 50 (pięćdziesiąt) zł;
5. na podstawie art. 119 § 4 k.w. tytułem obowiązku naprawienia szkody w całości zasądził od oskarżonych P. L. i A. P. na rzecz S. K. kwotę 80 (osiemdziesiąt) zł;
6. zasądził od Skarbu Państwa na rzecz adw. M. P. kwotę 619,92 (sześćset dziewiętnaście 92/100) zł tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu wobec oskarżyciela posiłkowego;
7. zwolnił oskarżonych od opłaty, poniesionymi w sprawie wydatkami obciążył Skarb Państwa (k. 252-254, 287-294v., 296).

Powyższy wyrok nie został zaskarżony przez strony i uprawomocnił się z dniem 22 września 2022 r. (k. 315).

Od tego wyroku kasację wniósł Prokurator Generalny na korzyść wymienionych skazanych, który zaskarżył go wobec P. L. w całości, wobec I. B. w zakresie rozstrzygnięć zawartych w pkt 3, 5 i 14 tiret drugie części dyspozytywnej, a wobec A. P. w zakresie rozstrzygnięcia zawartego w pkt 15 części dyspozytywnej i zarzucił:

I.rażące i mające istotny wpływ na treść orzeczenia naruszenie przepisów prawa procesowego, tj. art. 117 § 1 i § 2 k.p.k. w zw. z art. 133 § 2 k.p.k. w zw. z art. 374 § 1 k.p.k. i art. 6 k.p.k., polegające na wadliwym uznaniu, że dwukrotnie awizowane i niepodjęte w terminie zawiadomienie oskarżonego P. L. o terminie rozprawy wyznaczonej na dzień 9 czerwca 2022 r., zostało prawidłowo doręczone i wystąpiły tym samym przesłanki do rozpoznania sprawy pod jego nieobecność, podczas gdy korespondencję tę wysłano na adres ul. [...], w L. , tj. inny, niż podany przez oskarżonego w toku ostatniego przesłuchania w charakterze podejrzanego w postępowaniu przygotowawczym, jako miejsce zamieszkania adres - ul. [...], L., co w konsekwencji spowodowało niezasadne uznanie przez Sąd, iż oskarżony został prawidłowo zawiadomiony o terminie rozprawy w dniu 9 czerwca 2022 r. i prowadzenie postępowania pod jego nieobecność, a także zaniechanie zawiadomienia P. L. o terminie rozprawy przerwanej wyznaczonej na dzień 19 lipca 2022 r., co skutkowało rażącym naruszeniem prawa oskarżonego do obrony, polegającym na uniemożliwieniu mu wzięcia udziału w rozprawie oraz poddania wydanego wyroku skazującego kontroli Sądu II instancji;

II.rażące i mające istotny wpływ na treść orzeczenia naruszenie przepisu prawa materialnego, tj. art. 278 § 1 k.k. polegające na przypisaniu w pkt 3 części dyspozytywnej I. B. występku z art. 278 § 1 k.k., polegającego na dokonaniu w październiku 2021 r. kradzieży wkrętarko-wiertarki A. o wartości 300 zł, pomimo że zachowanie oskarżonego dotyczyło mienia, którego wartość nie przekraczała 500 zł, a tym samym nie stanowiło przestępstwa, a wykroczenie z art. 119 § 1 k.w.;

III.rażące i mające istotny wpływ na treść orzeczenia naruszenie przepisu prawa materialnego, tj. art. 119 § 4 k.w. polegające na nałożeniu na P. L. i A. P. obowiązku zapłaty kwoty 80 zł tytułem zapłaty równowartości ukradzionego mienia w postaci

głośnika bezprzewodowego, podczas gdy Sąd Rejonowy przypisując obu sprawcom w pkt 8 i 12 części dyspozytywnej popełnienie tego samego wykroczenia z art. 119 § 1 k.w., ustalił wartość objętego zaborem mienia na kwotę 70 zł.

W związku z tymi zarzutami wniósł o uchylenie prawomocnego wyroku Sądu Rejonowego Lublin-Zachód w Lublinie w zaskarżonej części i przekazanie sprawy w tym zakresie wymienionemu Sądowi do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja jest oczywiście zasadna i jako taka podlega uwzględnieniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

Odnośnie pierwszego zarzutu kasacji zauważyć należy, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego już wielokrotnie wyrażano trafny pogląd wskazujący, iż: „Wprawdzie od dnia 1 lipca 2015 r. oskarżony ma - co do zasady - prawo, a nie obowiązek wzięcia udziału w rozprawie (art. 374 § 1 k.p.k.), to aby móc to uprawnienie zrealizować musi zostać prawidłowo zawiadomiony o jej terminie i miejscu (art. 117 § 1 k.p.k.), a gdy brak jest w tym zakresie dowodu, to czynności tej nie powinno się przeprowadzać (art. 117 § 2 k.p.k.). Rozprawę pod nieobecność oskarżonego, którego udział w rozprawie nie był obowiązkowy można prowadzić tylko wówczas, gdy został on prawidłowo, a więc w sposób zgodny z treścią przepisów zawartych w rozdziale 15 Kodeksu postępowania karnego, zawiadomiony o jej czasie i miejscu. Nieprawidłowe powiadomienie, polegające m.in. na skierowaniu zawiadomienia pod niewłaściwy adres, jest z kolei równoznaczne z niepowiadomieniem o terminie rozprawy i w rezultacie zawsze rodzi konieczność zaniechania jej przeprowadzenia” (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 lutego 2021 r., sygn. akt IV KK 569/20, LEX nr 3168930, por. też wyrok tego Sądu z dnia 9 października 2020 r., sygn. akt IV KK 283/20, LEX nr 3145225).

Tymczasem P. L. wprawdzie w trakcie pierwszego przesłuchania w toku dochodzenia w charakterze podejrzanego w dniu 6 stycznia 2022 r. wskazał jako adres zamieszkania ul. [...], L., jednakże podczas drugiego przesłuchania w dniu 12 lutego 2022 r., podał już inny adres zamieszkania i jako taki wskazał L., ul. [...], (k. 72-73, 134-135). Sąd Rejonowy kierując się zapewne wadliwym zapisem zawartym w załączniku adresowym do aktu oskarżenia, skierował do niego

zawiadomienie o terminie rozprawy wyznaczonej na dzień 9 czerwca 2022 r. na zły adres, tj. ul. [...], L.. Korespondencja ta po podwójnej awizacji, została zwrócona do nadawcy (wydruk EPO z załącznika adresowego k.12). W oparciu o tę informację na rozprawie Sąd *meriti* podjął decyzję o złożeniu nieodebranej korespondencji do akt ze skutkiem doręczenia, a następnie o prowadzeniu rozprawy pod nieobecność oskarżonego. Ponadto Sąd ten na podstawie art. 402 § 2 k.p.k. przyjął, że nie ma obowiązku zawiadomienia P. L. o terminie rozprawy przerwanej, która została wyznaczona na dzień 19 lipca 2022 r., podczas której doszło do zamknięcia przewodu sądowego (k. 237-241, 249-250). Dalsza korespondencja do tego skazanego po wydaniu zaskarżonego wyroku, także była kierowana pod niewłaściwy adres i zwracana do nadawcy po podwójnej awizacji (k. 297, 354, 355, 362). Oczywistą konsekwencją opisanego uchybienia, którego się dopuścił Sąd *meriti* było uniemożliwienie P. L. wzięcia udziału w rozprawie oraz skorzystania z możliwości zaskarżenia wydanego wobec niego w ten sposób wyroku skazującego i poddania go kontroli Sądu II instancji. Stanowiło to rażące naruszenie jego prawa do obrony. Jest to tym bardziej niewątpliwe w sytuacji, w której w postępowaniu przygotowawczym nie przyznawał się on w całości do zarzucanych czynów i zadeklarował wolę uczestnictwa w postępowaniu przed Sądem.

Oczywiście zasadny jest również drugi zarzut kasacji. Nie ulega wątpliwości, że mocą art. 1 pkt 7 ustawy z dnia 4 października 2018 r. o zmianie ustawy - Kodeks wykroczeń oraz niektórych innych ustaw (Dz.U.2018.2077) dokonano z dniem 15 listopada 2018 r. nowelizacji art. 119 § 1 k.w. Z tą datą przepis ten penalizował jako wykroczenie kradzież lub przywłaszczenie rzeczy ruchomej, jeżeli jej wartość nie przekracza 500 zł. Dopiero zatem zabór mienia o większej wartości stanowił odtąd występki kradzieży z art. 278 § 1 k.k. lub z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w przypadku znacznej jego wartości. Tymczasem – wbrew tej regulacji - zaskarżonym wyrokiem Sąd Rejonowy przypisał oskarżonemu I. B. przestępstwo kradzieży wkrętarko - wiertarki A. o wartości 300 zł, której oskarżony dopuścił się w październiku 2021 r. i wymierzył za ten czyn kary jednostkowe 4 miesięcy

pozbawienia wolności oraz grzywny w wymiarze 40 stawek dziennych po 20 zł każda stawka. Kary te zostały następnie objęte węzłem kary łącznej w wymiarze 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności oraz grzywny w wysokości 150 stawek dziennych po 20 zł każda stawka. Analiza części motywacyjnej zaskarżonego wyroku wskazuje, iż Sąd wymierzając karę łączną kierował się zasadą asperacji. W tej sytuacji kształtując wymiar kary łącznej wobec I. B. organ ten niewątpliwie brał pod uwagę wszystkie orzeczone w niniejszej sprawie kary jednostkowe, a tym samym także kary 4 miesięcy pozbawienia wolności i grzywny w wymiarze 40 stawek dziennych po 20 zł każda stawka, za przypisane w pkt 3 części dyspozytywnej przestępstwo z art. 278 § 1 k.k. Uprawniony jest zatem wniosek, że w przypadku przypisania I. B. wykroczenia z art. 119 § 1 k.w. w miejsce zarzucanego występku z art. 278 § 1 k.k., wymiar orzeczonych kar łącznych pozbawienia wolności i grzywny byłby niższy. Stąd zważywszy na te wszystkie zaszłości koniecznym się stało uchylenie rozstrzygnięć zawartych w pkt 3, 5 i 14 tiret drugiej części dyspozytywnej zaskarżonego wyroku i w tym zakresie przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu Lublin – Zachód w Lublinie.

Oczywiście zasadny jest również ostatni zarzut kasacji. W rozstrzygnięciu zawartym w pkt 15 części dyspozytywnej zaskarżonego wyroku Sąd Rejonowy nałożył na P. L. i A. P. obowiązek zapłaty kwoty 80 zł tytułem zapłaty równowartości ukradzionego mienia w postaci głośnika bezprzewodowego, podczas gdy już z samego opisu przypisanego każdemu z nich odrębnie wykroczenia wynika, iż Sąd ustalił wartość objętego zaborem mienia na 70 zł. Tym samym Sąd *meriti* nałożył na sprawców obowiązek świadczenia na rzecz oskarżyciela posiłkowego w kwocie przekraczającej wysokość szkody wyrządzonej tym czynem. Tymczasem – jak to słusznie zauważył Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 1 kwietnia 2021 r., sygn. akt IV KK 113/21, LEX nr 3220065 - zakres orzeczonego obowiązku nie może być wyższy niż ustalona wartość szkody wyrządzonej osądzonym karalnym czynem.

Wszystkie te okoliczności zadecydowały o uznaniu trafności kasacji Prokuratora Generalnego.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy – w zakresie wskazanym powyżej - Sąd

Rejonowy będzie miał na uwadze powyższe wnioski i spostrzeżenia.

Z tych to względów orzeczono, jak wyżej.